

Laste-ja noorukite psühhiaatrilise abi võimalused Eestis

Eesti Arstide Päevad
10.aprill 2015

Psühhiaatriline abi lastele on tähtis

- alates 2012 aastast on lastele psühhiaatrilise abi andjaks võimalik õppida psühhiaatria eriala laste ja noorukitepsühhiaatria kõrvaleriala residentuuris, õppeaeg 5 aastat
- novembris 2014 lõpetas esimene selle kõrvaleriala resident

... järg

- olemas on laste- ja noorukitepsühhiaatria kõrvaleriala arengukava 2012-2020
- veebruarist 2015 on SM juures eraldi 3-liikmeline laste- ja noorukitepsühhiaatria erialakomisjon
- erialade loetelus eraldi lisaeriala

Arstieriala oma erisustega

- Psühhiaatria on ainus meditsiinieriala, kus abi andmine on eraldi seadusega reguleeritud (Psühhiaatrilise Abi Seadus)

... järg

- Laste ja noorte psüühikahäirete diagnoosimisel on kõige tähtsam inimene e. spetsialist oma teadmiste ja kogemustega - pole ühtki aparaati ega kehavedelikest tuvastatavat markerit, mis aitaks diagnoosi püstitada või kinnitada

... järg

- Laste psüühikahäirete diagnostika on meeskonnapõhine - selles osalevad enamasti ka psühholoog, logopeed, eripedagoog...
- Psüühikahäire kujunemine on protsess, paljude psüühikahäirete sümptomid kattuvad ja konkreetne psüühikahäire ei ole igal ajahetkel selgesti eristatav

... järg

- Tähtis pole mitte ainult koostöö teiste meditsiinierialadega, vaid ka mittemeditsiiniliste erialade spetsialistidega haridussüsteemis ning sotsiaalsüsteemis. Lapse seisundi hindamiseks tuleb koguda andmed kogu tema senise elukäigu, pere, suhete ja toimimise kohta erinevates keskkondades.

... järg

- Sageli ei ole probleem lapsel endal, vaid teistel temaga – ravikoostöö saavutamine ei ole alati lihtne
  - Lapse psühholoogilise arengu mõjutajaks on varase ea kiindumussuhted ning tema lähim sotsiaalne ümbrus
- Lapse probleeme ei saa lahendada ilma pereliikmeid kaasamata

... järg

- ravis on terapeutilisel suhtel ja sõnal sageli suurem kaal kui ravimitel
- enamusel lastepsühhiaatrias kasutatavatest ravimitest puudub näidustus lastel kasutamiseks
- mõnda ravimit saab vaid lastepsühhiaater välja kirjutada

... järg

- osa psüühikahäireid (näit. arenguhäired, õpivilumuste häired, käitumishäired) diagnoositakse küll lastepsühhiaatrilise meeskonna poolt, kuid „ravi“ toimub väljaspool meditsiinisüsteemi
- Raviprotsess on pikaajaline, tulemuste nimel tuleb kaua pingutada

Kuidas lapsed psühhiaatri vaatevälja jõuavad

- lapse seaduslik esindaja pöördub lapsega ise (saatekirja pole vaja)
- lasteaiast või koolist soovitatakse pöörduda
- mõnikord suunab perearst või mõni eriarst
- tuuakse erakorralisena haigla valvetuppa

Millal võib laps psühhiaatri abi vajada

- Lapse käitumine ei ole tavapärane ega eakohane ja laps on kasvatamatu st. tavalised kasvatusmeetodid ei anna ootuspärast tulemust
- Areng ei kulge eakohaselt
- Koolis ei tule õppimisega toime
- Suhted pereliikmete ja eakaaslastega ei laabu

... järg

- Käitumine ja/või välimus on oluliselt muutunud
- Käitumine on ennastkahjustav
- Laps on tujutu, lootusetu, seniste tegevuste suhtes huvituks muutunud
- Esitab sageli tervisekaebusi, millel pole korduvate uuringutega kehalist põhjust leitud

Edasiseks koostööks mõned märksõnad

- Kui lapsel esineb kehalisele haigusele viitavaid sümptomeid, siis tuleb alustada kehalise seisundi hindamisest
- Kui on kahtlus, et tegemist võib olla psüühikahäirega, siis on õigem lastepsühhiaatri juurde suunata – võib-olla kahtlused leiavad kinnitust või saavad kahtlused hajutatud
- Koostööle aitab alati kaasa, kui patsiendile ei öelda – ära psühhiaatri juurde küll mine ...

Aitäh kuulamast!
Sisukat päeva jätku!